

**ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS**

Lietas arhīva Nr.A42-01612-17/44
[ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1215.A420161217.1.S](#)

**SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā**

Rēzeknē 2017.gada 15.decembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Solvīta Pujāte,

piedaloties pieteicējas biedrības „Latvijas Alternatīvo finanšu pakalpojumu asociācija” pārstāvei /pers. A/, atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Patērētāju tiesību aizsardzības centra pārstāvei /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta sakarā ar biedrības „Latvijas Alternatīvo finanšu pakalpojumu asociācija” pieteikumu par Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2017.gada 19.janvāra lēmuma Nr.1-pk atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk arī iestāde) konstatējis, ka plašsaziņas līdzekļos kopš 2015.gada janvāra līdz marta vidum tika izplatītas biedrības „Latvijas Alternatīvo finanšu pakalpojumu asociācija” (iepriekšējais nosaukums – biedrība „Latvijas Nebanku kredītdevēju asociācija”, turpmāk – biedrība) četras reklāmas (turpmāk katra atsevišķi reklāma Nr.1, reklāma Nr.2, reklāma Nr.3, reklāma Nr.4, bet visas kopā – reklāmas), kurās pausta biedrības nostāja par licencētu nebanku kredītu devēju darbības ierobežošanu, nelicencētu kredītu devēju, tai skaitā ārvalstu kredītu devēju, uzraudzības trūkumu un iestādes kā patērētāju kreditēšanas nozari uzraugošās valsts pārvaldes iestādes bezdarbību, nekompetenci un tendenci darīt visu, lai iznīcinātu legālos, licencētos kredītu devējus.

Ar iestādes Patērētāju tiesību uzraudzības departamenta direktores 2015.gada 12.marta lēmumu (lēmums noformēts rezolūcijas veidā) uzdots izvērtēt biedrības izplatītās reklāmas, izmantojot iestādes nosaukumu un paužot viedokli par iestādes darbību, atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

[2] Ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2017.gada 19.janvāra lēmumu Nr.1-pk (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) biedrība sodīta ar naudas sodu 3000 *euro* par to, ka biedrības izplatītās reklāmas neatbilda vispārpieņemtām reklāmas ētikas prasībām, godprātīgai reklāmas praksei un mazināja sabiedrības uzticēšanos reklāmai un Patērētāju tiesību aizsardzības centram kā patērētāju tiesību aizsardzību uzraugošajai iestādei, kā arī neiesniedza iestādes pieprasīto informāciju, kas kavēja lietas izskatīšanu.

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar Reklāmas likuma 1.pantu, 2.panta 2.punktu, 3.panta pirmo daļu, 4.panta otrās daļas 5.punktu, 10.panta pirmo daļu, 15.panta ceturtais daļas 5.punktu, 20.panta pirmo un trešo daļu.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2017.gada 3.februārī saņemts biedrības (turpmāk arī pieteicēja) pieteikums par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu, kurā pieteicēja cita starpā norāda turpmāk minētos apsvērumus.

[3.1] Pārsūdzētajā lēmumā norādīts nepamatoti saīsināts pārsūdzības termiņš.

[3.2] Iestāde, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, nav ievērojusi Reklāmas likuma 15.panta desmitajā daļā noteikto lēmuma pieņemšanas procesuālo termiņu. Pieteicēja uzskata, ka Administratīvā procesa likuma 49.panta ceturtajā daļā ietvertais princips piemērojams arī attiecībā uz termiņiem, kuri uzraudzības iestādei jāievēro, lai pieņemtu adresātam nelabvēlīgu lēmumu, t.sk., lēmumu par administratīvā soda uzlikšanu.

[3.3] Iestāde pieteicējas reklāmu izvērtēšanu uzsāka 2015.gada 12.martā. 2015.gada 24.martā iestāde nosūtīja vēstuli virknei plašsaziņas līdzekļu, kurā norādīts, ka pieteicējas reklāmas ir pretrunā Reklāmas likuma 3.panta pirmajai daļai un 4.panta otrās daļas 5.punktam. Tātad, jau 2015.gada 24.martā iestāde bija izdarījusi secinājumu par pieteicējas izplatīto reklāmu neatbilstību normatīvo aktu prasībām. Lietas materiālos ir atrodams 2016.gada 17.marta dienesta ziņojums ar iestādes vadītājas 2016.gada 18.marta rezolūciju par lietas izskatīšanas turpināšanu, kura noslēdzošajā rindkopā norādīts, ka neskatoties uz to, ka reklāmas tika izplatītas 2015.gadā un iestāde jau ir izvērtējusi pieteicējas kā reklāmu devēja (Reklāmas likuma 10.panta pirmā daļa) izplatīto reklāmu atbilstību Reklāmas likuma 3.panta pirmajai daļai un 4.panta otrās daļas 5.punktam, nepieciešams pieņemt Reklāmas likuma 15.panta ceturtais daļas 5.punktā minēto lēmumu par naudas soda uzlikšanu. 2016.gada 22.martā iestāde lūdza pieteicēju izteikt viedokli administratīvajā lietā, kā arī iesniegt bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu. 2016.gada 8.aprīlī pieteicēja iesniedza rakstveida viedokli lietā. Nekādas tālākas darbības no iestādes puses nesekoja līdz 2017.gada 19.janvārim, kad tika pieņemts pārsūdzētais lēmums.

Neskatoties uz to, ka lietas vērtēšana uzsākta 2015.gada 12.martā, kā arī, ka jau 2015.gada 24.martā iestāde faktiski izplatīja viedokli raidorganizācijām, ka reklāmas neatbilst likumam, kā arī 2016.gada 18.martā pieņemto lēmumu (lēmums noformēts rezolūcijas veidā) par nepieciešamību

piemērot naudas sodu, lēmums par soda piemērošanu ir pieņemts 1 gadu un 10 mēnešus pēc lietas izvērtēšanas uzsākšanas, kā arī 10 mēnešus pēc iestādes lēmuma par nepieciešamību piemērot soda naudu. Pārsūdzētajā lēmumā nav argumentācijas un pamatojuma tam, kādu objektīvu apstākļu dēļ minēto lēmumu nebija iespējams pieņemt savlaicīgi, t.i. Reklāmas likumā paredzēto 6 mēnešu laikā, un, izvērtējot faktiskos apstākļus, šāds objektīvs pamats lietā arī nav konstatējams. Lietā nav konstatējami nekādi apstākļi, kuru dēļ lēmumu bija nepieciešams pieņemt tik novēloti. Tādējādi, lēmums par soda piemērošanu ir atceļams, jo iestāties normatīvajos aktos paredzētais noilgums lēmuma pieņemšanai.

Iestādes norāde uz to, ka pieteicēja ir kavējusi lietas izskatīšanu, nav pamatota, jo, kā redzams no lietas materiāliem, pieteicēja viedokli izteica norādītajā termiņā, t.i., līdz 2016.gada 8.aprīlim. Nekādu papildus informāciju pēc 2016.gada 8.aprīļa iestāde lietā nav pieprasījusi. 2015.gada 27.marta pieprasījumā, kuru pieteicēja atteicās izpildīt, un par ko tika ierosināta administratīvā pārkāpuma lieta P-87, iestāde ir prasījusi informāciju par reklāmu izgatavotājiem, izplatītājiem (nacionālās un komerciālās raidorganizācijas), reklāmu izplatīšanas vietām un veidiem, kā arī izplatīšanas laika periodu. Pieņemot pārsūdzēto lēmumu, iestāde šo informāciju atkārtoti nav prasījusi, neskatoties uz to, ka pieteicējai par informācijas nesniegšanu ir ticis piemērots administratīvais sods, kas 2016.gada 30.novembrī ir ieguvis galīga nolēmuma saistošo spēku. Iepazīstoties ar pārsūdzētā lēmuma motīvu daļu, secināms, ka tā pieņemšanai šī informācija nav bijusi nepieciešama, jo pieprasītā informācija nesniegtu atbildi uz lēmumā veiktā izvērtējuma priekšmetu – reklāmu atbilstību Reklāmas likuma tvērumam un Reklāmas likuma prasībām.

[3.4] Iepriekš minēto apstākļu dēļ, pastāv pamatotas šaubas, vai lieta nebija izskatāma atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – kodekss) normām un, pamatojoties uz kodeksa 37.panta ceturto daļu, lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā bija izbeidzama, iestājoties 9 mēnešu termiņam (2015.gada 12.decembris) pēc lietas ierosināšanas, jo attiecīgajā termiņā nebija pieņemts lēmums par administratīvo sodu.

[3.5] Pieteicējas izplatītās reklāmas neietilpst Reklāmas likuma tvērumā. Reklāmas likuma tvērums ir komerciālās intereses veicinoši jebkādas formas un veida paziņojumi, t.sk., tēla veidošana. Pieteicējas nolūks, izplatot šos paziņojumus, bija izteikt kritisku nostāju par iestādes un Ekonomikas ministrijas darbu. Paziņojumi tika pausti laikā, kad Saeimā tika virzīti nozari ierobežojoši normatīvo aktu grozījumi.

Pieteicējas izplatītās reklāmas ietilpst Eiropas konvencijas par pārrobežu televīziju tvērumā, kuru izvērtēšana nav Patērētāju tiesību aizsardzības centra kompetencē. Šajā lietā aplūkotā reklāma tomēr ir definēta un regulēta Latvijā spēkā esošā normatīvajā aktā – Eiropas konvencijā par pārrobežu televīziju, kura Saeimā pieņemta 1998.gada 14.maijā. Minētās konvencijas 2.panta f) apakšpunktā noteikts, ka reklāma nozīmē jebkuru publisku paziņojumu, kas tiek pārraidīts nolūkā veicināt preču un pakalpojumu pārdošanu, pirkšanu vai tīri, nolūkā reklamēt kādu lietu vai ideju, lai tādējādi panāktu reklāmas devējam vēlamu efektu, un reklāmas devējs ir samaksājis vai kā citādi atbildzinājis par reklāmai piešķirto raidlaiku.

Šī definīcija precīzi atbilst pieteicējas izplatītajai reklāmai. Proti, pieteicējas izplatītā reklāma tika izgatavota ar mērķi piesaistīt sabiedrības uzmanību Saeimā virzītajiem grozījumiem un nozari uzraugošās iestādes kompetences trūkumu, kā arī pieteicēja bija to izvietojuši reklāmas blokos, par reklāmas raidlaiku maksājot atbildību.

Iestāde pārsūdzētajā lēmumā nav ietvērusi pamatojumu un argumentus, kādēļ šī tiesību norma uz minēto gadījumu neattiecas.

[3.6] Iestāde savu kompetenci šajā lietā pamatoja ar Reklāmas likuma 13.panta pirmo daļu, Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 25.panta ceturto daļu 6.1.punktu. Minētie normatīvie akti attiecas uz komerciāla nolūka reklāmu jomu, jo tās ietekmē patērētāju intereses, kuru aizsardzība ir iestādes kompetencē. Minētais skaidri izriet no Reklāmas likuma 1.pantā ietvertās reklāmas definīcijas.

[3.7] Pieprasījums pamatot viedokli (uzskatus) nonāk pretrunā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai (turpmāk – konvencija). Nemot vērā faktu, ka jebkura reklāma, kas regulēta Eiropas konvencijā par pārrobežu televīziju, bet jo īpaši tāda saturs reklāmas, kā aplūkojamajā gadījumā, tiek aizsargāta ar konvencijas 10.pantā nostiprināto vārda brīvības principu, šādu gadījumu izvērtēšanā ir ievērojami attīstīta Eiropas Cilvēktiesību tiesas prakse.

Izplatot reklāmas, galvenais pieteicējas mērķis ir bijis asas kritikas izteikšana iestādes darbībai. Izteikumi „nedara neko” un „absolūta nekompetence” nav tulkojami burtiski, bet gan saprotami kā neapmierinātības izteikšana par veikto darbību rezultātu. Šādi izteikumi ietilpst pieteicējas uzskatu paušanas brīvības jomā un pierādīt to atbilstību patiesībai nav iespējams, jo tas ir uzskats (viedoklis), tādējādi šāda prasība no iestādes puses neatbilst konvencijas 10.panta prasībām un nekādā veidā nav attaisnojama ar konvencijas 10.panta otrās daļas tvērumu.

Pierādīt informācijas patiesumu var prasīt tikai attiecībā uz reklāmās ietvertu informāciju, šīs informācijas patiesums no iestādes puses netika apšaubīts un pamatot tās patiesību lietas ietvaros netika prasīts.

[3.8] Pārsūdzētais lēmums nonāk pretrunā personu tiesībām kritizēt valdību. Valsts iestāžu tēls un gods netiek aizsargāts konvencijas 10.panta otrās daļas ietvarā. Konvencijas 10.panta aizsardzību bauda arī tiesības izplatīt informāciju un uzskatus, un šīs tiesības pilnvērtīga realizācija nozīmē, ka personām ir tiesības brīvi kritizēt valdību, kas tiek uzskatīts par brīvas un demokrātiskas valdības galveno rādītāju.

Iestādes darbības, ierosinot administratīvo lietvedību, kā arī lēmums par soda uzlikšanu ir pielīdzināms cenzūrai, kas aizliegta saskaņā ar konvencijas 10.pantu un Satversmes 100.pantu.

[3.9] Pārsūdzētajā lēmumā nav ņemtas vērā komerciāla rakstura un politiska rakstura reklāmu vērtēšanas un uzraudzības atšķirības atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām.

Tiesī kritikas paušana iestādes darbā bija viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ iestāde uzsāka pieteicējas izplatīto paziņojumu izvērtēšanu. Uzraudzības iemesli nebija saistīti ar to, ka varētu tikt aizskartas patērētāju ekonomiskās intereses, bet gan tas, ka tiek aizskarts iestādes tēls un gods, pārmetot tai nekompetenci un nelegālu tirgus uzraudzības trūkumu.

Pieteicējas izplatītās reklāmas gadījumā, kur reklāmas galvenā būtība bija paust kritiku iestādes darbā, kā arī vērst sabiedrības, t.sk., deputātu uzmanību uz Saeimā virzītiem likuma grozījumiem, viennozīmīgi šī iedalījuma kontekstā ir uzskatāma par „politisku runu”, kuras ierobežošanas pielaujamība ir pakļaujama ļoti striktam tiesas vērtējumam. Savukārt pārsūdzētajā lēmumā norādītie elementi (pieteicējas logo izvietošana, kā arī informācijas ietveršana par nozari kopumā un to, ka nozare ziedo labdarībai), kas iestādes ieskatā padara pieteicējas izplatīto reklāmu par komerciāla rakstura, ir vērtējami kā pakārtota rakstura elementi, kas, vērtējot reklāmas radīto kopiespaidu nenovērs uzmanību no reklāmās paustās galvenās domas – kritika iestādes darbībai un Saeimā virzītajiem likuma grozījumiem. Pretējā gadījumā, ja vadītos pēc iestādes piedāvātās interpretācijas, tad pieteicējai vispār nebūtu iespējas publiskā telpā uzstāties savu pārstāvēto biedru vārdā un paust viedokli, jo jebkura informācija, kas identificē pieteicēju un tās biedrus, var tikt formāli uzskatīta par reklāmas elementiem. Šāda pieeja normu interpretācijā būtu pārlieku formāla, jo ir acīmredzams, ka pieteicējas izplatītā reklāma bija politiska rakstura reklāma, kurā tika pausti pieteicējas uzskati par politiskajiem procesiem valstī.

[4] Iestāde (turpmāk arī atbildētājs) rakstveida paskaidrojumā tiesai pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto argumentāciju, papildus paskaidrojot sekojošo.

[4.1] Pieteicējai 2017.gada 3.februārī tika nosūtīta vēstule Nr.3.3.-7/787/F-87 par kļūdas labošanu pārsūdzētajā lēmumā attiecībā uz pārsūdzības klauzulu, proti, ka pārsūdzētais lēmums ir pārsūdzams viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas.

[4.2] Reklāmas likuma 15.pants ir nesaraucams saistīts ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piekto daļu. Reklāmas likuma 15.panta

desmitā daļa neparedz iestādei pienākumu īpaši paziņot par lietas pagarināšanu, tāpat nenosaka formu, kādā tas darāms. Konkrētajā gadījumā administratīvās lietas pagarinājums ir iestādes iekšēja procesuāla darbība, ko iestāde ir veikusi ar 2016.gada 17.marta Patērētāju tiesību aizsardzības centra Patērētāju tiesību uzraudzības departamenta Finanšu pakalpojumu uzraudzības daļas galvenās juriskonsultes dienesta ziņojumu un papildus izdarot atzīmi iestādes lietvedības sistēmā. Ņemot vērā aktīvu lietas izskatīšanu un savstarpēju rakstisko komunikāciju, iestāde savā darbībā ir ievērojusi taisnīgas procedūras īstenošanu saprātīgā termiņā.

[4.3] Iestāde ir ievērojusi tiesiskuma principa formālo un materiāltiesisko aspektu, jo rīkojās tiesību normās dotā pilnvarojuma ietvaros, pieprasot informāciju pieteicējai kā biedrībai, kas pārstāv daļu no nebanku kredītu devēju nozares dalībniekiem, ar normatīvo aktu piešķirto publisko varu īstenoja atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim – patērētāju tiesību aizsardzībai. Analizējot rīcību no patvaļas aizlieguma principa aspekta, iestāde norāda, ka, lai būtu pieļauts patvaļas aizlieguma principa pārkāpums, iestādes rīcībai jābūt neattaisnojamai un ārpus savas kompetences ietvariem. Pārsūdzētajā lēmumā ir sniegts racionāls lēmuma pamatojums, ievērojot iestādes kompetenci regulējošos normatīvos aktus.

[4.4] Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa 2016.gada 4.novembra sprieduma lietā Nr.130058516 motīvu daļā ir norādījusi, ka pieteicējas izplatītie paziņojumi ir atzīstami par reklāmu atbilstoši Reklāmas likuma 1.pantam, spriedums stājies likumīgā spēkā.

[4.5] Biedrības „Latvijas Reklāmas asociācija” (turpmāk – Reklāmas asociācija) Ētikas padome atzina, ka pieteicējas izplatītie paziņojumi ir uzskatāmi par audiovizuālu komerciālu paziņojumu (Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 1.panta 4.punkts), kas par atbildību ievietots pirms un/vai pēc raidījuma bloka, savas profesionālās darbības ietvaros, reklamējot pieteicēju un tās pārstāvēto biedru tēlu.

[4.6] Pieteicēja nav norādījusi normatīvo aktu, pamatojoties uz kuru tā ir veidojusi konkrētos komerciālos paziņojumus.

[4.7] Pārsūdzētajā lēmumā ir pierādīta pieteicējas izplatīto paziņojumu atbilstība reklāmas likumā noteiktajai reklāmas definīcijai.

[4.8] Pieteicējas mērķis bija vērsties uz „ātro” kredītu nozares pakalpojumu popularizēšanu un patērētāju uzticības saņemšanu, kā arī pieteicējas tēla popularizēšanu, uz ko norāda reklāmas saturs un reklāmas beigās izvietotais pieteicējas logo.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve pieteikumu uzturēja uz tajā norādīto argumentu pamata. Papildus, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi, paskaidroja, ka vērtējot konkrētus reklāmas gadījumus, kur nepieciešams nošķirt „politisko runu” no „komerciālās runas” fakts, ka izteiciens pasniegts reklāmas vai sludinājuma formā ir nepietiekams, lai to uzskatītu par komerciāla rakstura izteikumu un attaisnotu tā pārmērīgu ierobežošanu.

Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē pieteikumam nepiekrita, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto argumentāciju. Papildus paskaidroja, ka pieteicēja pēc būtības kavēja lietas izskatīšanu jau sākotnēji, kad iestāde pieteicēju aicināja iesniegt informāciju par reklāmu izplatīšanas kanāliem. Lai iestāde varētu pieņemt juridiski pamatotu lēmumu, tai nepieciešami juridiski pamatoti pierādījumi. Šajā gadījumā lēmums tika pieņemts vēlāk nekā būtu bijis iespējams, jo iestāde gaidīja Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu lietā par informācijas nesniegšanu kontekstā ar šobrīd skatāmo administratīvo lietu. Turklāt paralēli tika analizēts Reklāmas asociācijas padomes lēmums. Kad spriedums stājās spēkā, iestāde 2016.gada 22.martā aicināja pieteicēju sniegt informāciju priekš lēmuma pieņemšanas, t.i., iesniegt bilances peļņas/zaudējumu aprēķinu un viedokli lietā. Viedoklis bija nemainīgs, faktiskie apstākļi nebija mainījušies un uz tā pamata iestāde pieņēma lēmumu. Šis gadījums ir vienīgais precedents attiecībā uz šāda veida reklāmām. Tika ņemts vērā, ka pieteicēja nesadarbojās ar iestādi, nesniedza informāciju, ar ko kavēja lietas izskatīšanu, un iestādes reālais mērķis netika sasniegts. Ņemot vērā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu un Latvijas Reklāmas asociācijas Ētikas padomes atzinumu, ka šāda veida publiskie paziņojumi ir uzskatāmi par reklāmu, iestāde pieņēma lēmumu par soda naudas 3000 *euro* apmērā piemērošanu, kas ir uzskatāms par samērīgu un atbilstošu.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi lietas materiālus, uzklusījusi lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka pieteikums ir apmierināms.

[7] Vispirms tiesa pārbaudīs, vai pārsūdzētais lēmums izdots, ievērojot procesuālos priekšnoteikumus.

Pieteicējas ieskatā ir pieļauts būtisks procesuāls pārkāpums, kas ir pamats pieteicējai nelabvēlīgā lēmuma atcešanai, jo nav ievēroti soda piemērošanas procesuālie termiņi.

Tādējādi vispirms pārbaudāms pieteicējas arguments par to, ka ir pārkāpts termiņš soda piemērošanai.

[8] Kā konstatējams no lietas materiāliem, par pārsūdzētajā lēmumā konstatēto pārkāpumu pārbaudes lieta uzsākta ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra Patērētāju tiesību uzraudzības departamenta direktores 2015.gada 12.marta lēmumu (noformēts rezolūcijas veidā) (*lietas 42.lapa*), kurā uzdots izvērtēt pieteicējas izplatītās reklāmas, izmantojot Patērētāju tiesību aizsardzības centra nosaukumu un paužot viedokli par Patērētāju tiesību aizsardzības centra darbību, atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Līdz 2015.gada 30.jūnijam atbildību par reklāmas un komercprakses noteikumu pārkāpšanu, proti, par noteiktās kārtības pārkāpšanu reklāmas sniegšanā vai izplatīšanā (pirmā daļa), par normatīvo aktu prasībām neatbilstošas reklāmas sniegšanu vai izplatīšanu (otrā daļa) paredzēja kodeksa 166.¹³pants.

No 2015.gada 1.jūlija atbildība par reklāmas un komercprakses noteikumu pārkāpšanu noteikta Reklāmas likumā (15. un 20.pants).

Atbilstoši kodeksa pārejas noteikumu 29.punktam lietvedība administratīvo pārkāpumu lietās, kuras par šā kodeksa 46.¹panta septītajā daļā, 155.¹⁰panta pirmajā un otrajā daļā, 155.¹¹panta pirmajā un otrajā daļā, 155.¹²pantā un 166.¹³pantā paredzētajiem pārkāpumiem uzsāktas līdz 2015.gada 30.jūnijam, turpināma atbilstoši tam normatīvajam regulējumam, kāds attiecībā uz šīm lietām bija spēkā līdz 2015.gada 30.jūnijam.

Ņemot vērā, ka pārbaudes lieta par iespējamu pieteicējas izplatīto reklāmu neatbilstību normatīvo aktu prasībām uzsākta 2015.gada 12.martā, bet lēmums par administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšanu līdz 2015.gada 30.jūnijam nav pieņemts, lieta izskatāma pēc normatīvā regulējuma, kas ir spēkā no 2015.gada 1.jūlija.

[9] Reklāmas likuma 14.panta trešā daļa noteic, ja uzraudzības iestāde, izvērtējot reklāmu, konstatē, ka reklāma neatbilst normatīvo aktu prasībām, tā ir tiesīga veikt šā likuma 15.panta trešajā daļā minētās darbības vai pieņemt vismaz vienu no šā likuma 15.panta ceturtajā daļā minētajiem lēmumiem.

Reklāmas likuma 15.panta ceturta daļa noteic, ja reklāma neatbilst normatīvo aktu prasībām, uzraudzības iestāde ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem

1) uzdod reklāmas devējam sniegt reklāmā, preču marķējumā vai citādā veidā papildu informāciju, kas ir būtiska no personu aizsardzības vai saimnieciskās darbības veicēju, vai profesionālās darbības veicēju likumīgo tiesību viedokļa;

- 2) pieprasa izslēgt no reklāmas atsevišķus elementus (informāciju, vizuālos attēlus, skaņu vai citus speciālos efektus);
- 3) aizliedz izplatīt reklāmu;
- 4) pieprasa atsaukt reklāmu;
- 5) uzliek soda naudu šā likuma 20.pantā noteiktajā kārtībā;
- 6) uzdod reklāmas devējam vai reklāmas izplatītājam izbeigt pārkāpumu un nosaka termiņu pārkāpuma izbeigšanai.

Reklāmas likuma 15.panta desmitā daļa noteic, ka uzraudzības iestāde šā panta ceturtajā daļā minēto lēmumu pieņem sešu mēnešu laikā no lietas ierosināšanas dienas. Ja objektīvu iemeslu dēļ šo termiņu nav iespējams ievērot, uzraudzības iestāde to var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par diviem gadiem, skaitot no lietas ierosināšanas dienas.

No minētā tiesiskā regulējuma secināms, ka izskatāmajā gadījumā lēmums par soda piemērošanu pieteicējai bija jāpieņem 6 mēnešu laikā no lietas uzsākšanas dienas. Tā kā pārbaudes lieta uzsākta 2015.gada 12.martā, lēmums bija jāpieņem līdz 2015.gada 12.septembrim. Pastāvot objektīviem apstākļiem, iestāde termiņu pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai varēja pagarināt uz laiku ne ilgāku par diviem gadiem, skaitot no lietas ierosināšanas dienas.

[10] Administratīvā lieta uzsākta, kā to tiesa konstatēja iepriekš, 2015.gada 12.martā, savukārt pārsūdzētais lēmums pieņemts 2017.gada 19.janvārī, proti, neievērojot Reklāmas likuma 15.panta desmitajā daļā noteikto sešu mēnešu procesuālo termiņu lēmuma pieņemšanai.

Atbilstoši iestādes sniegtajiem paskaidrojumiem, konkrētajā gadījumā tika pagarināts procesuālais termiņš lēmuma pieņemšanai, jo iestāde gaidīja Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu lietā par informācijas nesniegšanu kontekstā ar izskatāmo administratīvo lietu un paralēli analizēja Reklāmas asociācijas Ētikas padomes lēmumu. Administratīvās lietas termiņa pagarināšana tika veikta kā iestādes iekšējā procesuālā darbība, izdarot atzīmi iestādes lietvedības sistēmā (pierādījumi par to lietā nav iesniegti). Pēc Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas sprieduma administratīvā pārkāpuma lietā, iestāde, pamatojoties uz iestādes Patērētāju tiesību Uzraudzības departamenta finanšu pakalpojumu daļas galvenās juriskonsultes 2016.gada 17.marta dienesta ziņojumu, ar 2016.gada 18.marta lēmumu (lēmums noformēts rezolūcijas veidā) nolēma turpināt lietas izskatīšanu un 2016.gada 22.martā aicināja pieteicēju lēmuma pieņemšanai iesniegt bilanci, peļņas vai zaudējuma aprēķinu un sniegt viedokli lietā līdz 2016.gada 8.aprīlim.

No atbildētājas sniegtajiem paskaidrojumiem tiesa secina, ka pēc administratīvā soda par informācijas nesniegšanu piemērošanas pieteicējai, iestāde nolēma atlikt lēmuma saistībā ar pieteicējas izplatītās reklāmas atbilstību normatīvajiem aktiem pieņemšanu līdz brīdim, kad tiesa pieņems spriedumu administratīvā pārkāpuma lietā, proti, pagarināja procesuālo termiņu lēmuma pieņemšanai izskatāmajā lietā. Kaut arī Reklāmas likuma 15.panta desmitā daļa nenosaka kārtību un formu, kādā lēmums par procesuāla termiņa pagarināšanu ir pieņemams, tiesa ieskatā atbilstoši labas pārvaldības principam tomēr būtu sagaidāms, ka iestāde savu lēmumu par termiņa pagarināšanu darītu zināmu arī personai, attiecībā uz kuru ir uzsākta administratīvā lieta.

[11] No lietas materiāliem un informācijas Tiesu informācijas sistēmā tiesa konstatē, ka pirmais spriedums administratīvā pārkāpuma lietā Nr.130058516 pieņemts 2016.gada 11.martā (spriedums ar Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 13.maija lēmumu atcelts un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai, jo lietā nav tiesas sēdes protokola).

2016.gada 18.martā iestāde pieņēma lēmumu turpināt lietas izskatīšanu (lēmums noformēts rezolūcijas veidā) (*lietas 144.lapa*), pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības centra Finanšu pakalpojumu uzraudzības daļas vadītājas 2016.gada 17.marta dienesta ziņojumu, kurā cita starpā norādīts, ka, neskatoties uz to, ka reklāmas tika izplatītas 2015.gadā un Patērētāju tiesību aizsardzības centrs jau ir izvērtējis pieteicējas kā reklāmu devēja (Reklāmas likuma 10.panta pirmā daļa) izplatīto reklāmu atbilstību Reklāmas likuma 3.panta pirmajai daļai un 4.panta otrās daļas 5.punktam, nepieciešams pieņemt Reklāmas likuma 15.panta ceturtais daļas 5.punktā minēto lēmumu par naudas soda uzlikšanu (*lietas 143.-144.lapa*).

Atbildētājs saskaņā ar Reklāmas likuma 15.panta pirmo daļu 2016.gada 22.martā nosūtījis pieteicējai vēstuli ar lūgumu līdz 2016.gada 8.aprīlim sniegt viedokli lietā un samērīga administratīvā soda piemērošanai iesniegt bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu par pēdējo periodu un citu informāciju, kas raksturo pieteicējas finansiālo stāvokli (*lietas 145.-146.lapa*).

2016.gada 8.aprīlī pieteicēja sniegusi viedokli lietā (*lietas 153.-161.lapa*).

No minētā tiesa secina, ka 2016.gada 8.aprīlī bija novērtēti šķēršļi (Reklāmas likuma 15.panta desmitajā daļā noteiktie objektīvie apstākļi, kas liedza pieņemt lēmumu šajā likumā noteiktajā 6 mēnešu termiņā) lēmuma saistībā ar pieteicējas izplatītās reklāmas atbilstību normatīvo aktu prasībām pieņemšanai. Pārsūdzētais lēmums pieņemts 2017.gada 19.janvārī, t.i., vairāk kā deviņus mēnešiem pēc tam, kad nolēmts turpināt lietas izskatīšanu un saņemts pieteicējas viedoklis lietā. Uz citiem objektīviem apstākļiem, kas būtu kavējuši lēmuma pieņemšanu pēc 2016.gada 8.aprīļa, atbildētājs nav norādījis.

Reklāmas likuma 15.panta vienpadsmitā daļa noteic, ka uzraudzības iestāde lietas par pārkāpumiem reklāmas jomā izskata Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā, ciktāl šajā likumā nav noteikts citādi.

Administratīvā procesa likuma 49.panta ceturtajā daļā noteic, ka gadījumā, ja šis likums vai cits normatīvais akts nosaka termiņu, kurā iestādei administratīvā procesa gaitā jāizpilda procesuālā darbība, kas iesniedzējam vai iespējamam administratīvā akta adresātam ir nelabvēlīga, pēc termiņa izbeigšanās šo procesuālo darbību vairs nevar izpildīt, ja vien iestādes pieļautajam termiņa nokavējumam nav pienācīga pamatojuma.

Tiesa piekrīt pieteicējas viedoklim, ka šajā tiesību normā minētais Administratīvā procesa likumā ietvertais princips piemērojams arī attiecībā uz termiņiem, kuri uzraudzības iestādei jāievēro, lai pieņemtu adresātam nelabvēlīgu lēmumu, t.sk., lēmumu par naudas soda uzlikšanu.

Tā kā Administratīvā procesa likuma 49.panta ceturtajā daļā ir ietverts princips, ka iestādes pieļauts termiņa kavējums ir vērtējams saistībā ar šā kavējuma iemesliem, tiesa vērtē šā termiņa nokavējuma pamatojumu.

Novērtējot lietā sniegtos atbildētāja paskaidrojumus, tiesa nekonstatē objektīvus apstākļus, kas būtu kavējuši lēmuma pieņemšanu saprātīgā termiņā pēc pieteicējas 2016.gada 8.aprīļa viedokļa saņemšanas. Tiesa atzīst, ka tikai 2017.gada 19.janvārī pieņemot pārsūdzēto lēmumu, t.i., pēc 9 mēnešiem, kad zuduši šķēršļi lēmuma pieņemšanai, atbildētājs nav ievērojis Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piektajā daļā noteikto labas pārvaldības principu, tā kā 9 mēneši izskatāmajā gadījumā nav saprātīgs termiņš lēmuma pieņemšanai. Turklāt vērā ņemams apstāklis, ka iestāde jau 2016.gada 17.martā bija nonākusi pie secinājuma, ka pieteicējas izplatītās reklāmas neatbilst Reklāmas likuma prasībām, tāpēc ir nepieciešams pieņemt lēmumu par soda piemērošanu. Minēto apstiprina iestādes amatpersonas dienesta ziņojumā norādītais.

Izskatāmajā gadījumā tiesa nesaskata objektīvus iemeslus, kas būtu lieguši iestādei pieņemt lēmumu saprātīgā termiņā pēc 2016.gada 8.aprīļa. Turklāt no pārsūdzētajā lēmumā minētās argumentācijas neizriet, ka lēmuma pieņemšanai būtu bijusi nepieciešama ilgstoša faktu konstatācija. Vienlaikus tiesa norāda, ka izskatāmajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes apstāklim, ka iestāde pārsūdzēto lēmumu ir pieņēmusi divu gadu laikā no lietas uzsākšanas dienas, jo, kā tiesa konstatēja iepriekš, iestāde nav norādījusi uz objektīviem apstākļiem, kas kavēja lēmuma pieņemšanu saprātīgā termiņā pēc 2016.gada 8.aprīļa, šādus apstākļus nekonstatēja arī tiesa.

[12] Apkopojot spriedumā konstatēto un secināto, tiesa atzīst, ka atbildētāja nav ievērojusi procesuālo termiņu lēmuma pieņemšanai, tādējādi ir

pieļāvusi būtisku procesuālu pārkāpumu, kas ir pamats pārsūdzētā lēmuma atcelšanai.

[13] Pieteicēja par pieteikuma iesniegšanu tiesā samaksājusi valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmajai daļai, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atļdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu” 13.punktu valsts nodevu atļdzina mēneša laikā pēc pieteicēja iesnieguma saņemšanas iestādē no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē. Tā kā pieteikums ir apmierināms, no atbildētājas pusē pieaicinātās iestādes – Patērētāju tiesību aizsardzības centra par labu pieteicējai piespriežama valsts nodeva 28,46 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251., 289.pantu, 290.panta pirmo un otro daļu un 291.panta pirmo daļu tiesa

nosprieda:

apmierināt biedrības „Latvijas Alternatīvo finanšu pakalpojumu asociācija” pieteikumu.

Atcelt ar tā pieņemšanas dienu Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2017.gada 19.janvāra lēmumu Nr.1-pk.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu biedrībai „Latvijas Alternatīvo finanšu pakalpojumu asociācija” tās samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro* (divdesmit astoņi *euro*, 46 centi), kas atļdzināma no administratīvajā lietā pieaicinātās iestādes – Patērētāju tiesību aizsardzības centra budžeta līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese

Solvita Pujāte